

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30.12.2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił H. S. prawa do wypłaty zasiłku pogrzebowego po zmarłym w dniu 09.03.2014 r. mężu T. S.. W uzasadnieniu decyzji wskazano, że dokumentem wymaganym do przyznania zasiłku pogrzebowego są oryginały rachunków kosztów pogrzebu od chwili zgonu do pochówku. Ze złożonego oświadczenia wynika, że ciało zmarłego zostało przekazane do badań naukowych. Ponadto wnioskodawczyni przedłożyła rachunek za kwiaty oraz za stypę i zaświadczenie z parafii o opłacie za mszę. W oparciu o powyższe dokumenty, które nie określają miejsca symbolicznego pochówku (brak rachunku za miejsce na cmentarzu, zakup symbolicznej trumny, urny, krzyża, tabliczki), Zakład Ubezpieczeń Społecznych stwierdził brak podstaw do wypłaty zasiłku pogrzebowego.

Od powyższej decyzji odwołała się H. S. i wniosła o przyznanie prawa do zasiłku pogrzebowego. Wskazała, iż miał miejsce symboliczny pochówek, o charakterze mszy świętej i po ceremonii odbył się symboliczny poczęstunek dla uczestników.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wniosł o oddalenie odwołania w całości i zasądzenie na rzecz pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu pozwany ZUS wskazał, iż złożone przez wnioskodawczynię dokumenty nie zawierają informacji o miejscu symbolicznego pochówku, ani nie dotyczą np. zakupu symbolicznej urny, tabliczki, a tylko takie wydatki są zaliczane do kosztów pogrzebu.

Sąd Rejonowy Gdańsk-Południe w Gdańsku uznał, iż odwołanie jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie. Wyrokiem z dnia 30 czerwca 2015 r., wydanym w sprawie o sygn. akt VI1 U 236/15 zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż przyznał wnioskodawczyni H. S. prawo do zasiłku pogrzebowego po zmarłym w dniu 09.03.2014 roku mężu T. S. (k. 32 akt sprawy).

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Rejonowy oparł na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach:

T. S. zmarł w dniu 09.03.2014r. Jego ciało po śmierci zostało przekazane do badań naukowych oraz celów dydaktycznych do Zakładu (...) zgodnie z jego na wolą wyrażoną na piśmie. W chwili śmierci pozostawał w związku małżeńskim z H. S..

W dniu 15 marca 2014 r. odbyła się ceremonia pogrzebowa zmarłego T. S.. Tego dnia miała miejsce msza pogrzebowa w kościele parafialnym. Kościół został przystrojony kwiatami, wystawiono fotografię zmarłego. Po mszy miał miejsce poczęstunek – stypa w restauracji w R. dla osób biorących udział w pogrzebie.

Wnioskodawczyni poniosła koszty pogrzebu związane z ofiarą za ceremonię pogrzebową w wysokości 200 zł., za usługę gastronomiczną w wysokości 1190 zł i za dekorację kwiatową żałobną kościoła w kwocie 320 zł.

Symboliczne miejsce pochówku T. S. znajduje się w ogrodzie w domu wnioskodawczyni. Do głazu znajdującego się w ogrodzie przybito tabliczkę informującą o jego śmierci, postawiono tam również niewielki krzyż. Jest to miejsce, gdzie osoby bliskie oddają cześć pamięci zmarłego.

Sąd Rejonowy ustalając stan faktyczny w niniejszej sprawie oparł się na złożonych do akt dokumentach, których autentyczności strony nie kwestionowały, aktach zasiłkowych oraz zeznaniach wnioskodawczyni H. S.. W ocenie Sądu I instancji zeznania wnioskodawczyni w pełni zasługują na wiarę – są one spójne, logiczne i w pełni znajdują odzwierciedlenie w złożonych do akt sprawy dokumentach.

Jak słusznie wskazał Sąd Rejonowy, zgodnie z art. 77 ust. 1 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2015.748 j.t.) zasiłek pogrzebowy przysługuje w razie śmierci:

1) ubezpieczonego,

2) osoby pobierającej emeryturę lub rentę,

3) osoby, która w dniu śmierci nie miała ustalonego prawa do emerytury lub renty, lecz spełniała warunki do jej uzyskania i pobierania,

4) członka rodziny osoby wymienionej w pkt 1 i 2.

Zgodnie z ust. 2. cytowanego artykułu członkami rodziny, o których mowa w ust. 1 pkt 4, są osoby wymienione w art. 67, z tym że od wnuków i rodzeństwa nie wymaga się spełnienia warunku przyjęcia na wychowanie i utrzymanie przed osiągnięciem pełnoletniości.

Sąd Rejonowy wskazał, iż zgodnie z art. 67 ust. 1 cytowanej ustawy do renty rodzinnej uprawnieni są następujący członkowie rodziny spełniający warunki określone w art. 68-71:

1) dzieci własne, dzieci drugiego małżonka oraz dzieci przysposobione,

2) przyjęte na wychowanie i utrzymanie przed osiągnięciem pełnoletniości wnuki, rodzeństwo i inne dzieci, w tym również w ramach rodziny zastępczej,

3) małżonek (wdowa i wdowiec),

4) rodzice.

Wskazano, iż art. 78 ust. 1 cytowanej ustawy stanowi, że zasiłek pogrzebowy należy się osobie, która pokryła koszty pogrzebu.

Przedmiotem rozważań Sądu Rejonowego w niniejszej sprawie pozostawała okoliczność, czy wydatki związane z zakupem kwiatów, mszy pogrzebowej i stypy można zaliczyć do kosztów pogrzebu, czy też muszą być to koszty związane z zakupem trumny, urny, bądź miejsca na cmentarzu związane z symbolicznym miejscem pochówku zmarłego.

Jak wskazano w uzasadnieniu wyroku Sądu I instancji, Sąd Najwyższy w uchwale dnia 2 lutego 2011 r. (I UZP 5/10, OSNP 2011/13-14/186) szczegółowo wyjaśnił, jak należy rozumieć koszty pogrzebu - są to wydatki odpowiadające zwyczajom panującym w środowisku, do którego zmarły należał. Do wydatków tych zalicza się: koszty przewiezienia zwłok do miejsca ich pochowania, nabycia i urządzenia grobu, wystawienia nagrobka odpowiadającego zwyczajom środowiska. Zgodnie zaś z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 7 marca 1969 r., II PR 641/68 (OSNCP 1970 nr 2, poz. 33), do kosztów pogrzebu można zaliczyć umiarkowany wydatek poniesiony na zakup niezbędnej odzieży żałobnej, której noszenie zarówno w czasie pogrzebu, jak i przez dłuższy czas po zgonie osoby bliskiej jest zwyczajowo przyjęte w wielu środowiskach w naszym społeczeństwie. W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 6 stycznia 1982 r., II CR 556/81 (Lex nr 8388), stwierdzono, że obowiązek zwrotu kosztów pogrzebu na podstawie art. 446 § 1 k.c. obejmuje zwrot kosztów bezpośrednio z pogrzebem związanych (przewóz zwłok, nabycie trumny, zakup miejsca na cmentarzu itp.), jak również zwrot wydatków odpowiadających zwyczajom danego środowiska. Do tych wydatków zalicza się koszt postawienia nagrobka, wydatki na wieńce, kwiaty, zakup odzieży żałobnej, poczęstunek osób biorących udział w pogrzebie, przy uwzględnieniu okoliczności konkretnego przypadku. Przepisy ubezpieczeń społecznych określające zasady przyznawania zasiłków pogrzebowych jednoznacznie wskazują, że kwestię uprawnienia do zasiłku pogrzebowego powinno się rozstrzygać uwzględniając przede wszystkim jego funkcję. Z punktu widzenia ryzyka socjalnego, zasiłek pogrzebowy służy nie tyle ochronie na wypadek śmierci żywiciela, ile ryzyka poniesienia kosztów pogrzebu, przy czym podkreślić trzeba, że nie są to koszty związane wyłącznie z wąsko rozumianym pochówkiem, a zatem złożeniem zwłok czy szczątków ludzkich do grobu.

Sąd I instancji w związku z wyżej wykazanym stwierdził, iż nie jest zasadnym zawężenie pojęcia "kosztów pogrzebu" do wąsko rozumianego pojęcia "pochówku", którym posługuje się ustawa z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (jednolity tekst: Dz.U. z 2000 r. Nr 23, poz. 295 ze zm., dalej nazywana ustawą o cmentarzach) oraz wydane na jej podstawie odpowiednie rozporządzenia. Podkreślono również, iż w obowiązujących przepisach nie brak przesłanek, które pozwalałyby w świetle ustawy o cmentarzach uznać za dopuszczalne przeprowadzenie tzw. pogrzebu symbolicznego. Chodzi tutaj o sytuacje wyraźnie uregulowane prawnie, gdy zostało wydane orzeczenie o uznaniu za zmarłego (art. 535 i nast. k.p.c.) lub stwierdzające zgon (art. 526 i nast. k.p.c.), gdy mimo braku ciała, zasadne jest przeprowadzenie uroczystości żegnających i upamiętniających zmarłego. Tę samą regułę należałoby również zastosować w przypadku przekazania zwłok na cele naukowe, ponieważ czas wykorzystywania naukowego ciała może być różny, co sprawia, że, nawet gdy teoretycznie możliwe wydawałoby się oczekiwanie na zwrot ciała albo jego szczątków bądź zorganizowanie wspólnego pochówku z jednostką naukową, względy związane z faktem śmierci osoby, pożegnaniem zmarłego i jego upamiętnieniem uzasadniają, biorąc pod uwagę zasady współżycia społecznego, zwyczaj i kulturę danego kraju, zorganizowanie pogrzebu symbolicznego niezwłocznie po śmierci. Trudno wymagać od rodziny zmarłego, żeby czekała na możliwość pogrzebu szczątków zmarłego i jego "formalne" pożegnanie, aż placówka naukowa uzna, że zwłoki zostały już wykorzystane i mogą zostać zwrócone.

Przytaczając powyższe orzeczenia, Sąd I instancji wskazał, iż koszty pogrzebu mogą obejmować koszty ceremonii pogrzebowej, dekoracji pogrzebowych, czy poczęstunku dla żałobników. W związku z tym, nie należy utożsamiać pogrzebu wyłącznie z aktem złożenia ciała albo szczątków do grobu, ale z przeprowadzeniem zwyczajowo przyjętych, w danej kulturze, obrzędów związanych ze śmiercią i pożegnaniem osoby zmarłej. Sąd I instancji stwierdził również, iż niesłusznym było stanowisko organu rentowego, że kosztami pogrzebu mogą być wyłącznie koszty związane z symbolicznym pochówkiem szczątków tj. np. związane z zakupem urny, trumny, czy miejsca na cmentarzu. Ustawodawca nie wymaga bowiem, aby były to wydatki związane z miejscem złożenia zwłok, lecz aby dotyczyły pogrzebu czyli ceremonii pogrzebowej i uroczystości związanych z upamiętnieniem i pożegnaniem zmarłego w sposób, jaki jest przyjęty w danym środowisku.

Wobec powyższego Sąd Rejonowy przyjął, iż koszty symbolicznego upamiętnienia osoby zmarłej, która pisemnym oświadczeniem wyraziła wolę przekazania swoich zwłok publicznej uczelni medycznej dla celów naukowych, są kosztami pogrzebu w rozumieniu art. 78 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i uzasadniają roszczenie o zasiłek pogrzebowy, o którym mowa w art. 77 ust. 1 tej ustawy. Kosztami pogrzebu w takiej sytuacji są wydatki związane z ceremonią pogrzebową, mszą, przystrojeniem kościoła, jak również koszt poczęstunku osób biorących udział w uroczystościach.

Z uwagi na powyższe Sąd I instancji na mocy przepisu art. 477¹ §2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję.

Apelację od powyższego wyroku Sądu Rejonowego wywiódł organ rentowy, zaskarżając wyrok w całości, i zarzucając mu:

1. naruszenie prawa materialnego – art. 78 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2015 r. poz. 748 ze zm.). poprzez błędną jego interpretację i uznanie, że pomimo braku pogrzebu roszczenie wnioskodawczyni o zasiłek pogrzebowy należy uznać za zasadne, wskazując, iż dokumentami wymaganymi do przyznania i wypłaty zasiłku są m.in. rachunki poniesionych kosztów pogrzebu, zaś złożone przez wnioskodawczynię wraz z wnioskiem o zasiłek dokumenty nie zawierają informacji o miejscu pochówku, w związku z czym nie można ich uznać za wystarczające w tym zakresie;
2. naruszenie prawa procesowego, a w szczególności art. 233 § 1 kpc – polegającego na braku wszechstronnego rozważenia materiału, co doprowadziło do sprzecznych istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego (brak uzasadnienia zarzutu).

W oparciu o powyższe zarzuty skarżący wniósł o jego oddalenie, ewentualnie, z ostrożności procesowej, o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego za II instancję wg norm przepisanych.

Wnioskodawczyni wniosła o oddalenie apelacji organu rentowego oraz zasądzenie na rzecz ubezpieczonej kosztów postępowania przed Sądem II instancji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego jest bezzasadna i nie zasługuje na uwzględnienie. Podnoszone w jej treści zarzuty nie stanowią dostatecznej podstawy do weryfikacji zaskarżonego wyroku w kierunku postulowanym przez skarżącego.

Usytuowanie sądu II instancji jako sądu ad meritum oznacza – w granicach wniesionej apelacji – powinność Sądu rozważenia na nowo całego zebranego w sprawie materiału dowodowego oraz dokonania jego własnej samodzielnej oceny prawnej. W konkluzji powyższych uwag stwierdzić należy, iż stanowisko Sądu Okręgowego w zakresie ustaleń faktycznych oraz w zakresie ich oceny prawnej pokrywa się z argumentacją zaprezentowaną przez Sąd Rejonowy w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, co czyni zbędnym ich ponowne przytaczanie. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 lutego 2006 r., IV CK 380/05; podobnie wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 lutego 2005 r., IV CK 526/04).

W wywiezionej apelacji skarżący zarzucił zarówno naruszenie przez Sąd orzekający przepisów prawa procesowego, jak i przepisów prawa materialnego. W sytuacji, w której skarżący podważa zasadność zaskarżonego orzeczenia, powołując się zarówno na naruszenie prawa materialnego jak i przepisów procedury, w pierwszej kolejności wymaga rozważenia zarzut naruszenia przepisów procesowych, bowiem zarzut naruszenia prawa materialnego może być właściwie oceniony na tle prawidłowo ustalonego stanu faktycznego.

W związku z powyższym w pierwszej kolejności wskazać należy, iż Sąd Rejonowy niewątpliwie dokonał prawidłowej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego w ramach prerogatyw przysługujących mu z mocy przepisu art. 233 § 1 k.p.c. i na tej podstawie poczynił trafne ustalenia faktyczne co do okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy oraz prawidłowo wskazał podstawę prawną tegoż rozstrzygnięcia, wywodząc logiczne i znajdujące oparcie w prawie materialnym wnioski. Jednocześnie Sąd I instancji wszechstronnie i całościowo rozważył zebrany w sprawie materiał dowodowy. Nie można wobec tego zgodzić się ze sformułowanym w apelacji zarzutem naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. Nie można bowiem podzielić zarzutu procesowego, w którym apelacja zarzuca Sądowi pierwszej instancji „brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego, co doprowadziło do sprzecznych istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego”, w sytuacji kiedy apelujący w zasadzie nie precyzuje, na czym owa sprzeczność miałaby polegać. Przepis art. 233 § 1 k.p.c. uprawnia sąd do oceny wiarygodności i mocy dowodów według własnego przekonania na podstawie wszechstronnego rozważenia materiału sprawy. Uprawnienie sądu do oceny dowodów według własnego przekonania nie oznacza jednak dowolności w tej ocenie. Dokonując tej oceny sąd nie może ignorować zasad logiki, doświadczenia czy też wyciągać wniosków nie wynikających z materiału dowodowego. Dopuszczenie się obrazy art. 233 § 1 k.p.c. przez sąd może zatem polegać albo na przekroczeniu granic swobody oceny wyznaczonej logiką, doświadczeniem, zasadami nauki albo też na nie dokonaniu przez sąd wszechstronnego rozważania sprawy. W tym drugim przypadku wyciągnięte przez sąd wnioski mogą być logiczne i zgodne z doświadczeniem życiowym, jednakże sąd czyni je w oparciu o część materiału dowodowego, a pozostałą część tego materiału, która pozwoliłaby na wyciągnięcie innych wniosków, pomija. Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, wbrew stanowisku organu rentowego wskazać należy, iż Sąd Rejonowy nie dopuścił się obrazy art. 233 § 1 k.p.c. bowiem całościowo zanalizował materiał dowodowy. Podkreślić trzeba, że jeśli apelujący chce podważyć sędziowską ocenę dowodów, nie wystarczy stwierdzenia, że ustalenia faktyczne Sądu są wadliwe ani też wskazanie stanu faktycznego, który – zdaniem skarżącego – odpowiada rzeczywistości. Taki sposób podważania sędziowskiej oceny, stanowi zwykłą polemikę, która nie może odnieść skutku. Konieczne jest wskazanie, umiejscowionych w realiach danej sprawy, przyczyn, dla których ocena dowodów nie spełnia kryteriów określonych w art. 233 § 1 k.p.c. Dopóki skarżący nie wykaże istotnych błędów logicznego rozumowania, sprzeczności oceny z doświadczeniem życiowym, braku wszechstronności, czy też bezzasadnego pominięcia dowodów, które prowadzą do

wniosków odmiennych, dopóty nie można uznać, że sąd naruszył art. 233 § 1 k.p.c. Pamiętać należy, że sąd wyższej instancji, dokonując – w ramach zarzutów apelacyjnych – kontroli w zakresie oceny dowodów przeprowadzonej przez sąd niższej instancji, co do zasady nie ustala prawdziwości faktów, lecz sprawdza, czy granice swobodnej oceny nie zostały przekroczone. Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 23 marca 1999 r. (III CZP 59/98, OSNC 1999, nr 7-8, poz. 124) podkreślił, że same nawet bardzo poważne wątpliwości co do trafności oceny dokonanej przez sąd pierwszej instancji, jeżeli tylko nie wykroczyła ona poza granice zakreślone w art. 233 § 1 k.p.c., nie powinny stwarzać podstawy do zajęcia przez sąd drugiej instancji odmiennego stanowiska.

Konstrukcja uzasadnienia zaskarżonego wyroku pozwala Sądowi Okręgowemu w pełni zweryfikować trafność ustaleń Sądu Rejonowego co do stanu faktycznego oraz stwierdzić, że ocena przez Sąd Rejonowy zgromadzonych dowodów nastąpiła w zgodzie z obowiązującym prawem.

Odnosząc się zaś do zarzutu naruszenia prawa materialnego, wskazać należy, iż zgodnie z treścią art. 78 ust. 1 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2015 r. poz. 748 ze zm.) zasiłek pogrzebowy przysługuje osobie, która pokryła koszty pogrzebu.

Dokonując wykładni analizowanego przepisu wskazać należy, iż pokrycie kosztów każdego pogrzebu – choćby symbolicznego – uzasadnia żądanie wypłaty zasiłku pogrzebowego. Ustawa natomiast nie określa nigdzie, co należy rozumieć przez pojęcie pogrzeb. Warunkiem uzyskania zasiłku jest przedstawienie aktu zgonu oraz dokumentu potwierdzającego poniesione koszty pogrzebu. Zasiłek pogrzebowy przysługuje osobie, która pokryła koszty pogrzebu – tak zwięźle określa podstawę przyznania świadczenia przepis art. 78 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (DzU z 2009 r. nr 153, poz. 1227 ze zm.). Aby więc uzyskać prawo do zasiłku pogrzebowego rekompensującego koszt całej uroczystości (nie tylko pochówku ciała), muszą być spełnione dwa podstawowe warunki – śmierć danej osoby, udokumentowana aktem zgonu, i poniesienie stosownych kosztów uroczystości pogrzebowych – udokumentowane rachunkami i fakturami przez osobę pokrywającą te koszty. W ocenie Sądu obydwie przesłanki w analizowanym stanie faktycznym zostały spełnione łącznie. Należy zgodzić się z twierdzeniem ubezpieczonej, iż w obecnym stanie prawnym brak jest definicji legalnej pojęcia pogrzebu. W takim przypadku, odwołując się do wykładni językowej pojęcia „pogrzeb” przyjąć należy (zgodnie z definicją słownikową języka polskiego PWN), iż jako pogrzeb rozumieć należy obrzęd towarzyszący chowaniu zmarłego, kondukt żałobny, lub też jakiegokolwiek akt upamiętniający koniec istnienia. Jako obrzęd zaś należy rozumieć utrwalone w tradycji, często określone przepisami, czynności i praktyki o znaczeniu symbolicznym, towarzyszące uroczystości. Pogrzeb więc powinien być rozumiany jako uroczystość związana z oddaniem czi zmarłemu, zespół czynności dokonywanych w tym celu, które mogą objawiać się w różny sposób w zależności od miejsca, czasu i tradycji. Pogrzeb nie powinien być rozumiany jako tylko pochowanie ciała zmarłego – czyli pochówek w ścisłym tego słowa znaczeniu. Pogrzebem może być symboliczne upamiętnienie osoby, której zwłok z różnych przyczyn nie ma w trakcie uroczystości, jak bowiem podkreślił Sąd Najwyższy w przywoływanej uchwale z dnia 2 lutego 2011 roku (sygnatura I UZP 5/10) celem pogrzebu nie jest jedynie złożenie ciała do grobu, a upamiętnienie osoby zmarłej. Brak zwłok nie może być więc jedynym powodem odebrania prawa do zasiłku pogrzebowego.

Organ rentowy uzasadniając zarzut naruszenia art. 78 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (DzU z 2009 r. nr 153, poz. 1227 ze zm.) wskazał, iż dokumenty złożone przez ubezpieczoną nie zawierają informacji o miejscu symbolicznego pochówku. Należy wszakże rozróżnić pojęcie „pochówku”, przez które niewątpliwie należy rozumieć pogrzebanie zwłok, od pojęcia „pogrzebu”, które to pojęcie ma szerszy zakres znaczeniowy, obejmując również swym zakresem termin „pochówek”. Podkreślić nadto należy, iż forma pogrzebu i towarzyszące temu obrzędy zależą od wyznawanego światopoglądu osoby lub osób go organizujących. Bez znaczenia pozostaje samo fizyczne pochowanie ciała, pod uwagę należy wziąć bowiem również odczucia osób pogrzeb organizujących i faktyczne możliwości w danym stanie faktycznym. Do tradycyjnych form pożegnania zmarłego przyjętych w kulturze europejskiej należy niewątpliwie towarzyszenie trumnie ze zmarłym (lub urnie z jego prochami) w pochodzie pogrzebowym (kondukcje żałobnym) w drodze na cmentarz, miejsca złożenia doczesnych szczątków. Jednakże podkreślenia wymaga fakt, iż forma obrzędowa pogrzebu zależy w głównej mierze od osoby organizującej pogrzeb i nie można w tym zakresie narzucić ustalonych kanonów i zasad. Od tradycyjnych form pogrzebu odstępuje się w

sytuacjach wyjątkowych, takich jak wojny czy masowe klęski żywiołowe, jak również w sytuacji, gdy szanując wolę zmarłego jego ciało zostało oddane w celach badań naukowych. Tak więc wybór formy pogrzebu jako obrządku wiary jest uzależniony od rzeczywistej przynależności zmarłego do wspólnoty chrześcijańskiej, jak również od okoliczności towarzyszących danej sprawie i powinien być rozróżniony od pochówku sensu stricto.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy wskazać należy, iż ubezpieczona skorzystała z jedynego możliwego w danych okolicznościach sposobu oddania czci zmarłemu, urządzając pogrzeb symboliczny, bez pochówku, stosownie do okoliczności sprawy. Nie ulega zatem wątpliwości, iż w analizowanym stanie faktycznym symboliczne miejsce upamiętnienia zmarłego ma charakter umożliwiający pożegnanie się najbliższych ze zmarłym i czczenie pamięci po nim. Nie można więc zgodzić się z zarzutem skarżącego zawartym w apelacji jakoby dokumenty złożone przez wnioskodawczynię wraz z wnioskiem o zasiłek nie spełniały przesłanek wynikających z art. 78 ww. ustawy. Mimo braku ciała, zasadnym bowiem było w tej szczególnej sytuacji przeprowadzenie symbolicznych uroczystości żegnających i upamiętniających zmarłego niezwłocznie po jego śmierci.

W rozważaniach na temat pojęcia „kosztów pogrzebu” należy uwzględnić dorobek orzecznictwa i doktryny odnoszący się do art. 446 § 1 Kodeksu Cywilnego, który stanowi, że jeżeli wskutek uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia nastąpiła śmierć poszkodowanego, zobowiązany do naprawienia szkody powinien zwrócić koszty leczenia i pogrzebu temu, kto je poniósł. W tym przypadku, przyjmuje się, że obowiązek zwrotu kosztów pogrzebu obejmuje swoim zakresem wydatki poniesione zgodnie z lokalnymi i środowiskowymi zwyczajami, a które obejmują przygotowanie pogrzebu, samą ceremonię oraz postawienie nagrobku. W szczególności za uzasadnione tradycyjnie uważa się poniesienie kosztów: przygotowania zwłok do pogrzebu i ich dostarczenia na cmentarz, nabycia trumny, kremacji zwłok, zakupu miejsca na cmentarzu, postawienia nagrobku, zakupu kwiatów i odzieży żałobnej, koszty ceremonii pogrzebowej, poczucia smutku po pogrzebie dla osób bliskich (por. wyrok SN z 4 czerwca 1998 r., II CKN 852/97, OSN 1998, nr 11, poz. 196; wyrok SN z 6 stycznia 1982 r., II CR 556/81, LEX nr 8388; wyrok SN z 22 stycznia 1981 r., II CR 600/80, LEX nr 8301).

Podsumowując, Sąd Okręgowy nie dopatrył się w przedmiotowym postępowaniu ani naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., ani też naruszenia przepisu art. 78 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2015 r. poz. 748 ze zm.). Trafnie zatem Sąd Rejonowy zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 30.12.2014 r. odmawiającą H. S. prawa do wypłaty zasiłku pogrzebowego po zmarłym w dniu 09.03.2014 r. mężu T. S..

W powyższym stanie rzeczy Sąd Okręgowy na mocy art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku, oddalając apelację jako bezzasadną.

SSR del. Justyna Skórzewska SSO Katarzyna Antoniewicz SSO Beata Golba - Kilian

z/

1. Odnotować
2. Odpis doręczyć zgodnie z wnioskiem wraz z aktami ZUS
3. Po nadejściu zpo akta zwrócić do SR (bezskargowa)